

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 9Co/173/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7215216036
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Miková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2025:7215216036.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Mikovej a členiek senátu JUDr. Gizely Majerčák a JUDr. Zuzany Stolárovej v spore žalobkyne A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom v B., C. XX, zastúpená JUDr. Alicou Verešovou, advokátkou so sídlom Kuzmányho 57, Košice, proti žalovaným: 1. C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom v B., E. XX, 2. F. D., nar. X.X.XXXX, bytom v B., G. X, za účasti intervenienta Union poisťovňa, a.s., Karadžičova 10, Bratislava, IČO: 31 322 051, o náhradu škody na zdraví o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Košice II zo dňa 14.1.2020 č.k.17C/343/2015-208

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I. o zamietnutí žaloby a vo výroku II. o náhrade trov konania medzi žalobkyňou a žalovanými 1/ a 2/.

II. Mení III. výrok rozsudku o náhrade trov konania vo vzťahu medzi žalobkyňou a intervenientom tak, že žiadnej zo strán náhradu trov konania nepriznáva.

III. Nepriznáva stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania.

IV. Štátu nepriznáva náhradu vzniknutých trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa v konaní uplatňovala nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia vzniknutého v súvislosti so škodou na zdraví utrpenu pri dopravnej nehode dňa 7.9.2010, kedy na prechode pre chodcov bola zrazená motorovým vozidlom zn. Škoda Octavia EČV B., prevádzkovateľom ktorého bola žalovaná v 2. rade a vodičom bol žalovaný v 1. rade. Žalovaný v 1. rade bol trestným rozkazom Okresného súdu Košice II sp.zn. 5T 157/2020 zo dňa 7.1.2021 uznaný vinným z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1,2 Trestného zákona, keď inému z nedbanlivosti spôsobil ťažkú ujmu na zdraví a spáchal čin závažnejším spôsobom konania porušiac rýchlostný limit a nedaním prednosti chodkyni na prechode pre chodcov. Sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyňa žiadala za psychické následky na jej zdraví tak ako boli ohodnotené znaleckým posudkom MUDr. Rastislava Burdu č. 17/2013 zo dňa 1.6.2013, ktorý konštatoval postraumatickú stresovú poruchu F43.1, recidivujúcu depresívnu poruchu ťažšej fázy F33.2, ktoré boli ohodnotené podľa Prílohy č. 1 k zákonu č. 437/2004 Z.z. o odškodňovaní bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia podľa položky 255 ako vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesňových situácií na základe ohodnotenia psychiatrom v počte bodov 500 (z bodového rozpätia 260 až 1300 bodov), a podľa § 10 ods. 4 zákona zvýšených o 30% teda o 150 bodov na celkovú hodnotu 650 bodov. Intervenient žalobkyňi plnil v rozsahu 7.690 eur zodpovedajúcich 500 bodom základného bodového ohodnotenia v hodnote 1 bodu 15,38 eur vychádzajúc z výšky bodového ohodnotenia platného pre rok 2011, kedy mal vzniknúť nárok na odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Žalobkyňa

sa domáhala poskytnutia plnenia v celom rozsahu priznaného bodového ohodnotenia vrátane jeho navýšenia tj 650 bodov pri hodnote 1 bodu 16,10 eur platnom pre rok 2013 vychádzajúc z toho, že v uvedenom čase bol ustálený jej zdravotný stav a vznikol jej nárok na plnenie sťaženia spoločenského uplatnenia a súčasne žiadala o navýšenie tohto nároku podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o 50% dôvodiac, že jej stav spadá pod prípady hodné osobitného zreteľa, kedy súd môže náhradu zvýšiť, medzi ktoré prípady patrí aj uznanie invalidity. Celkovo tak uplatňovala po zohľadnení plnenia poukázaného intervenientom sumu 8.007,50 eur.

2. Z titulu následkov na fyzickom zdraví žalobkyne z totožnej dopravnej nehody bolo žalobkyni rozsudkom Okresného súdu Košice II čk. 19C/136/2012-185 z 30.9.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28.1.2016 sp.zn. 2Co/29/2015 priznané odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia podľa ZP č. 17/2013 MUDr. Burdu okrem následkov psychických podľa pol. 255, ktorý nárok nebol predmetom konania Znalcom priznané odškodnenie bolo zvýšené súdom o 30% podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z., hodnota jedného bodu zodpovedala sume 15,38 eur.

3. Potom, čo rozhodnutie súdu o zastavení konania pre prekážku rozhodnutej veci bolo zrušené uznesením KS v KE zo dňa 29.12.2016, pre absenciu dôvodov pre taký postup súdu, preskúmaným rozsudkom č.k. 17C/343/2015-208 zo dňa 14.1.2020 Okresný súd Košice II žalobu zamietol a nepriznal žalovaným nárok na náhradu trov konania. Intervenientovi priznal nárok proti žalobkyni v rozsahu 100%. Výrok o trovách konania odôvodnil § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (CSP) hodnotiac žalovaných a intervenienta ako procesne úspešnú stranu sporu, s tým, že žalovaným trovy konania nevznikli. Súd prvej inštancie považoval za odôvodnenú námietku premlčania nároku žalobkyne posudzujúc ju podľa § 100, §106 Občianskeho zákonníka (OZ), v zmysle ktorých sa právo na náhradu škody kam, patrí aj nárok na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia, premlčuje za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom kto za ňu zodpovedá. Vychádzal z ustálenej súdnej praxe, že poškodený sa o svojom nároku na bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia dozvie v čase, keď je ustálený jeho zdravotný stav a teda môže byť vykonané jeho bodové ohodnotenie utrpených bolestí a sťaženia spoločenského uplatnenia. Vo veci mal zistené, že prvý lekárske posudok o sťažení spoločenského uplatnenia žalobkyne vyhotovený C. H. H. zo dňa 11.10.2011 neposudzoval psychické následky na zdraví žalobkyne, tieto boli ohodnotené až znaleckým posudkom č. 17/2013 MUDr. Rastislava Burdu zo dňa 1.6.2013 podaného do súdneho konania 19C/136/2012 vtedajšieho Okresného súdu Košice II, v ktorom si žalobkyňa rovnako uplatňovala nároky z totožnej dopravnej nehody týkajúcej sa bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Znalecký posudok MUDr. Rastislava Burdu č. 17/2013 bol vyhotovený na základe požiadavky súdu na posúdenie trvalých následkov na zdraví žalobkyne, ktoré utrpela pri dopravnej nehode a na určenie doby ustálenia zdravotného stavu, kedy už žalobkyňa mohla požiadať o vyhotovenia lekárskeho posudku na ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. V posudku H. I. boli prvýkrát ohodnotené psychické následky na zdraví žalobkyne a k otázke ustálenia zdravotného stavu sa znalec vyjadril tak, že „dátum vystavenia posudku C. H. H. možno považovať vcelku za dobu, kedy stav žalobkyne bolo možné považovať za ustálený“. Znalec H. I. ďalej konštatoval, že vzhľadom na skutočnosť, že u žalobkyne bolo prevedené odstránenie osteosyntetického materiálu z chrbtice dňa 22.11.2012 čo mohlo ovplyvniť stav hodnotenia hybnosti chrbtice, tak tento dátum a čas hodnotil ako definitívne pre posúdenie sťaženia spoločenského uplatnenia za poranenie chrbtice. Hodnotenie psychických následkov na zdraví žalobkyne bolo vypracované na základe psychiatrického vyšetrenia žalobkyne, H. J. H. B., ktorá pôsobila ako konzultantka pre znalca MUDr. Burdu. Súd prvej inštancie mal v konaní tiež preukázané, že zdravotný stav žalobkyne bol posudzovaný aj na účely priznania invalidného dôchodku Sociálnou poisťovňou a to lekárske posudkami zo dňa 26.10.2011 a 11.10.2012. V odbornom posudku zo dňa 26.10.2011 bola konštatovaná miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 45% pre pretrvávajúce následky po úraze chrbtice, navýšenie straty schopnosti o 5% pre obmedzenie pohyblivosti v pravom ramennom kĺbe, teda bola uznaná invalidita v rozsahu 50%, z psychiatrického hľadiska bol jej stav v posudku hodnotený ako depresia vyžadujúci si ďalšie sledovanie a liečbu so záverom, že sa nejedná o dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav. Z ďalšieho odborného posudku o invalidite zo dňa 11.10.2012 vyplynulo, že zdravotný stav žalobkyne je v progresii v zmysle psychiatrického ochorenia a jej pretrvávajúcich následkov, preto bola od 11.10.2012 uznaná invalidnou na 50% ako ťažko zdravotne postihnutá osoba pre ťažkú depresiu, miera straty pracovnej schopnosti bola navýšená o 10% pre následky po zlomenine chrbtice a pravej ramennej kosti. Súd v nadväznosti na uvedené dospel k záveru, že najneskôr dňom 11.10.2012 bol zdravotný stav žalobkyne z hľadiska jej trvalých následkov ustálený do takej miery, že bolo možné vykonať bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Ustálil preto, že od 12.10.2012

žalobkyni začala plynúť subjektívna 2-ročná premlčacia lehota na uplatnenie nároku na súde, ktorá bola prerušená 2-krát v čase od 31.3.2014 do 1.4.2014 (2 dni) a od 22.9.2014 do 30.9.2014 (9 dní), kedy v konaní 19C/136/2012 Okresného súdu Košice II uplatnila nárok na zmenu žaloby, v ktorom žiadala o priznanie práva na zaplatenie sťaženia spoločenského uplatnenia podľa položky 255 za psychické následky na svojom zdraví, ktoré návrhy na zmenu žaloby neboli uznesením súdu pripustené. Súd prvej inštancie tak konštatoval, že subjektívna premlčacia lehota uplynula dňa 23.10.2014, teda žalobkyňa uplatnila žalobou nárok na súde 28.5.2015 oneskorene, po uplynutí premlčacej doby.

4. Proti rozsudku podala odvolanie žalobkyňa, podľa obsahu odvolania z dôvodov vymedzených § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP, že rozhodnutie vychádza z nesprávnych skutkových zistení a nesprávneho právneho posúdenia veci. V odvolaní rozsiahlo zrekapitulovala stav jej ochorenia od úrazu do času rozhodnutia súdu prvej inštancie, vydané rozhodnutia o posudzovaní jej zdravotného stavu v rámci konania o invalidnom dôchodku so záverom, že k premlčaniu jej práva nemohlo dôjsť, pretože znalecký posudok MUDr. Burdu č. 17/2013, ktorým bolo ohodnotené sťaženie spoločenského uplatnenia z hľadiska psychických následkov pod položkou 255, ktorý nárok je predmetom konania, bol vypracovaný až 1.6.2013 a ona podala žalobu 28.5.2015. V odvolaní tiež uviedla, že lekárska správa psychiatricky H. K., zo dňa 25.11.2019, potvrdzuje, že žalobkyňa je vedená v ambulancii s diagnózou recidivujúca depresívna porucha, v liečbe antidepresíva, zhoršenie zdravotného stavu. Odvolateľka argumentovala, že konanie na účely zákona č. 437/2004 Z.z o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, a podľa neho vydaný znalecký posudok sa zásadne odlišuje od posudkovej činnosti vykonávanej lekárom podľa zákona o sociálnom poistení č. 461/2003 Z.z., v rámci ktorého boli vydané odborné posudky o jej zdravotnom stave na účely priznania invalidného dôchodku, ktoré neobsahujú žiadnu položku či klasifikáciu poškodenia na zdraví a vymedzenie počtom bodov, preto nemôžu byť pre začiatok plynutia premlčacej lehoty rozhodujúce. Namietala tiež priznanie náhrady trov konania intervenientovi, keď súd vôbec neskúmal dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP, nevzal do úvahy okolností, že žalobkyňa je poberateľkou invalidného dôchodku v súvislosti s poškodením zdravia v dôsledku dopravnej nehody zo 7.9.2010, keď jej celková strata schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 60% a teda má aj status osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Navrhovala rozhodnutie súdu prvej inštancie zmeniť tak, že jej žalobe bude vyhovieť, resp. rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Intervenient vo vyjadrení k odvolaniu rozhodnutie považoval za vecne správne dôvodiť, že žalobkyňa nerozlišuje okamih vzniku nároku na náhradu škody na zdraví, ktorý je závislý od času ustálenia zdravotného stavu, ktorý je pre toto konanie rozhodujúci, od okamihu určenia výšky nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorý vychádza zo znaleckého posudku, od ktorého je závislý. Poukázal v tejto súvislosti aj na stanovisko Ústavného súdu ČR, ktorý za nesprávny označil názor, že osoba poškodená na zdraví sa o poškodení zdravia dozvie až vtedy, keď má k dispozícii všetky znalecké posudky, v ktorých je popísané a bodovo ohodnotenú poškodenie zdravia. Zdôraznil, že odborné posudky o invalidite, ktoré tvoria podklad pre rozhodnutie Sociálnej poisťovne sú vypracované posudkovými lekármi, pričom zdravotný stav vychádza z riadne odôvodneného lekárskeho ošetrenia s odborným záverom. Považoval preto za nenáležitú námietku žalovanej, aby tieto posudky nemohli byť podkladom pre definovanie, kedy bol ustálený zdravotný stav žalobkyne, aj keď vychádzajú z odlišnej právnej úpravy. Vo vzťahu k námietkam žalobkyne o nezohľadnení § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov uviedol, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno o existencii skutočností, ktoré by svedčili pre opodstatnenosť aplikácie tohto ustanovenia. Rozsudok navrhoval potvrdiť.

6. Žalobkyňa v odvolacej replike zotrvala na argumentoch uvedených v odvolaní. Žalovaní v 1. a 2. rade boli v odvolacom konaní nečinní, iné vyjadrenia v odvolacom konaní doručené neboli.

7. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd po kladnom vyhodnotení včasnosti a procesnej prípustnosti podaného odvolania, prejednal odvolanie v rozsahu vyplývajúcom z § 379, § 380 ods. 1,2 CSP z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov na pojednávaní dňa 30.07.2025 po zopakovaní dokazovania prečítaním obsahu listinných dôkazov a výsluchom znalca za prítomnosti sporových strán resp. ich zástupcov dospejúc k záveru, že odvolanie nie je dôvodné vo výroku veci samej a je čiastočne dôvodné, čo do výroku o náhrade trov konania.

8. Pokiaľ aj súd prvej inštancie svojím postupom a rozhodnutím založil odvolacie dôvody podľa § 365 ods.1 písm. f/, h/ CSP, keď vychádzal z neúplných skutkových zistení a teda predčasných právnych

záverov, v konečnom dôsledku to nemalo vplyv na vecnú správnosť jeho rozhodnutia vo výroku vo veci samej o zamietnutí žaloby a náhrade trov konania medzi žalobkyňou a žalovanými 1/ a 2/. Odvolací súd po zopakovaní dokazovania, zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že skutkové zistenia vyplývajúce z dokazovania odôvodňujú záver, že došlo k premlčaniu nároku žalobkyne a nemožno ho preto priznať, žalovaní si náhradu trov konania nežiadali, v ktorom rozsahu výrokov bol rozsudok ako vecne správne potvrdený v súlade s § 387 ods. 1 CSP. V časti výroku o náhrade trov konania vo vzťahu medzi žalobkyňou a intervenientom, súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, v ktorom rozsahu neboli zistené dôvody pre potvrdenie ani zrušenie rozhodnutia, preto odvolací súd výrok rozsudku zmenil podľa § 388 CSP.

9. So zreteľom na námietky žalobkyne, procesnú obranu strany žalovaných a intervenienta o premlčaní nároku žalobkyne na uplatnenie nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia, všeobecné konštatovanie znalca MUDr. Burdu v ZP č. 17/2013, že dátum vystavenia posudku Doc. MUDr. Molčányiho „možno považovať vcelku za dobu“, kedy stav žalobkyne bolo možné považovať za ustálený, a záver súdu prvej inštancie, ktorý za dátum ustálenia zdravotného stavu považoval odborný posudok o invalidite z 11.10.2012, odvolací súd nariadil doplnenie znaleckého posudku č. 17/2013 znalcovi H. L. I. tak, aby znalec konkretizoval, k akému rozsahu následkov na zdraví sa viazal ním určený deň 22.11.2012 ako dátum ustálenia zdravotného stavu žalobkyne a ku ktorému dňu bolo možné považovať zdravotný stav žalobkyne za ustálený z hľadiska psychickej ujmy na zdraví, ktorej bodové ohodnotenie vykonal v znaleckom posudku č. 17/2013 s tým, že znalec bol oprávnený na posúdenie otázok pribrať konzultanta z príslušného odboru. Záver o čase ustálenia zdravotného stavu mal znalec odôvodniť. Mal sa tiež vyjadriť k tomu, či a akú relevanciu mali lekárske posudky o invalidite žalobkyne. Znalec v doplnení č. 1 znaleckého úkonu č. 17/2013 (vykonanom predčasne bez spisu), ako aj v doplnení č. 2 znaleckého úkonu č. 17/2013 uviedol, že keďže posudzovanie sťaženia spoločenského uplatnenia sa vykonáva najskôr po roku od poškodenia zdravia, teda v prípade žalobkyne najskôr v septembri 2011, a prvotný posudok bol vykonaný MUDr. Teodorom Molčányim, PhD. 11.10.2011, tak tento dátum bol určený ako dátum ustálenia zdravotného stavu z hľadiska psychiatrických následkov, na ktorom termíne trvá, zmenu termínu ustálenia zdravotného stavu považuje za hypotetickú, jedinou výnimkou je položka č. 304c obmedzenie hybnosti hrudnej a chrbtice stredného stupňa, u ktorej možno považovať za deň ustálenia zdravotného stavu deň 22.11.2012. Uviedol, že psychické následky boli posudzované konzultantom z odvetvia psychiatrie H. J. H. B., hodnotenie bolo realizované nielen na základe v tom čase dostupnej dokumentácie, ale aj osobného vyšetrenia, posudky pre účely Sociálnej poisťovne na hodnotenie psychického nálezu hodnotil ako irelevantné, lebo hodnotenie psychických následkov je výsledkom komplexného psychiatrického vyšetrenia žalobkyne. Dokumentácia v súvislosti s priznaním invalidity nemala vplyv na hodnotenie psychických následkov.

10. Žalovaní sa k doplneniu znaleckých posudkov nevyjadrili, intervenient tieto považoval za jednoznačné k času ustálenia zdravotného stavu žalobkyne ku dňu 11.10.2011, teda ešte skôr ako to ustálil súd prvej inštancie, na základe čoho sa dá jednoznačne konštatovať, že premlčacia lehota žalobkyne uplynula pred podaním žaloby a rozhodnutie súdu prvej inštancie je preto vecne správne.

11. Žalobkyňa vo vyjadrení k doplneniam znaleckého posudku tieto hodnotila ako neúplné, neposkytujúce odpoveď na otázky položené súdom, keď posudok doc. MUDr. Teodor Molčányiho, CSc. zo dňa 11.10.2011 je pre uvedené konanie irelevantný, nakoľko nevykonával ohodnotenie psychických následkov na zdraví žalobkyne a tento následok bol ohodnotený až v znaleckom posudku č. 17/2013. Vytkla formálne nedostatky znaleckého posudku, pre ktoré bol znalecký posudok aj znalcovi vrátený na opravu. Pokiaľ sa aj súd dotazoval znalca, či a v akom rozsahu bola pre jeho podanie znaleckého posudku rozhodujúca dokumentácia o posúdení zdravotného stavu žalobkyne v súvislosti s priznaním invalidity, k čomu sa vyjadril negatívne, zopakovala, že posudok o invalidite nebol vypracovaný za účelom bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia podľa zákona č. 437/2004 Z.z., keďže neobsahuje zákonom stanovené náležitosti vrátane bodového ohodnotenia, nemôže byť preto ako dôkaz použitý, lebo vypracované posudky na účely odškodnenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia a priznania invalidity vychádzajú z odlišnej právnej úpravy, predstavujú odlišné právne nároky.

12. Nakoľko ani doplnenie znaleckého posudku vykonané znalcom MUDr. Burdom neobsahovalo odôvodnený záver o čase ustálenia zdravotného stavu žalobkyne k času vyhotovenia posudku doc. MUDr. Teodor Molčányiho, 11.10.2011 z hľadiska psychických následkov na jej zdraví, za ktoré

si uplatňuje nárok na odškodnenie v predmetnom konaní, na uvedené účely odvolací súd nariadil vykonanie dokazovania vypočutím znalkyne, H. J. H. B., znalkyne z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvia psychiatrie, ktorá na účely posudku č. 17/2013 vykonala psychiatrické vyšetrenie žalobkyne a ako konzultant z príslušného odboru prijala diagnostický záver. Znalkyňa vo výpovedi na pojednávaní 30.07.2025 potvrdila, že s prihliadnutím na ukončenú ústavnú liečbu a nasledujúcu ambulantnú liečbu žalobkyne, ktorá zhodne diagnostikovala ochorenie žalobkyne, z čoho vychádzala aj ona pri hodnotení jej zdravotného stavu na účely podania ZP č. 17/2013 MUDr. Burdom, zdravotný stav žalobkyne z psychiatrického hľadiska bol jednoznačne ustálený už v jesenných mesiacoch v roku 2011, kedy bol vyhotovený prvý posudok o sťažení spoločenského uplatnenia žalobkyne doc.MUDr.Molčányim. Vtedy už bolo možné vykonať bodového ohodnotenie psychických následkov na zdraví žalobkyne, ako bolo vykonané v ZP č. 17/2013 MUDr. Burdu. Od času úrazu a hospitalizácie v roku 2011 do času vyšetrenia v roku 2013 zdravotný stav žalobkyne nebol menený z psychiatrického hľadiska, bolo ho možné považovať za ustálený už v roku 2011, zodpovedala tomu aj zdravotná dokumentácia vedená aj u H. K. od augusta 2011, kde sa uvádza pretrvávajúce depresívne ladenie teda recidivujúca depresívna porucha a postraumatická stresová porucha, tak ako to uvádzal aj znalecký posudok č. 17/2013 MUDr. Burdu. Obsah lekárskeho posudku na účely priznania invalidity žalobkyne z rokov 2011, 2012 o ktorých mala vedomosť v roku 2013 v čase vyšetrenia žalobkyne a spracovania jej zdravotnej dokumentácie na účely ohodnotenia jej sťaženia spoločenského uplatnenia v ZP č. 17/2013, nemal vplyv na otázku ustálenia zdravotného stavu žalobkyne.

13. Vzhľadom na to, že vo vzťahu k nároku na odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia z hľadiska psychických následkov na zdraví žalobkyne bola vznesená námietka premlčania, bol súd povinný v zhode so zásadou hospodárnosti sa prvom rade vysporiadať s touto námietkou (viď R 29/1983 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 82/2009, 1 Cdo 43/2009, 2 Cdo 194/2011, 3 Cdo 231/2009, 3 Cdo 187/2013, 7 Cdo 305/2014), pričom dospel k záveru, že v danom prípade si žalobkyňa tento nárok uplatnila na súde až po márnom uplynutí subjektívnej premlčacej (dvojročnej) lehoty.

14. Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, lekárskeho posudok sa vydáva, len čo zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený; ak ide o sťaženie spoločenského uplatnenia, spravidla až po uplynutí jedného roka od poškodenia na zdraví.

15. Podľa § 100 ods. 1 OZ, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

16. Podľa § 106 ods. 1, 2 OZ, právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá (1). Podľa § 106 ods. 2 OZ, najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví (2).

17. V prípade nároku na odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia sa dvojročná subjektívna premlčacia doba odvíja odo dňa, kedy sa žalobkyňa dozvedela o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. O škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia sa poškodený dozvie v čase, keď sa po ukončení liečby jeho zdravotný stav natoľko ustálil, že bolo zistiteľné, či a v akom rozsahu k sťaženiu uplatnenia v živote a spoločnosti došlo, a teda v čase, keď je možné objektívne vykonať ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Teória aj súdna prax pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na náhradu škody podľa § 106 ods. 1 OZ vo všeobecnosti dlhodobo a stabilne akcentuje skutočnú vedomosť poškodeného o vzniku škody, jej výške a škodcovi (t.j. nielen možnosť tejto vedomosti), v prípade začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby práva na náhradu škody na zdraví spočívajúcej v bolestnom alebo sťažení spoločenského uplatnenia sa súdna prax ustálila na závere, že rozhodujúcim okamihom pre začatie plynutia dvojročnej premlčacej doby je deň ustálenia zdravotného stavu poškodeného, kedy je možné objektívne urobiť bodové ohodnotenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia (rozsudok NS SR sp.zn. MCdo/37/2000, 6Cdo/26/2013, 4Cdo/152/2010, 3Cdo/146/2010, 3Cdo/66/2018). Podľa súdnej praxe znalecký posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia je len dokladom potvrdzujúcim vytrpenú a zistenú bolesť, resp. zistené sťaženie spoločenského uplatnenia. Súdna prax teda ustálila, že začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby práva na náhradu škody na zdraví spočívajúcu v bolestnom alebo

sťaženie spoločenského uplatnia spôsobuje objektívna okolnosť okamihu ustálenia zdravotného stavu poškodeného.

18. Aj v preskúvanom prípade bolo potrebné zistiť, kedy došlo u žalobkyne k ustáleniu zdravotného stavu a k objektívnej možnosti vypracovať bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia z dôvodu psychickej ujmy na zdraví ako je predmetom sporu. Za takto ustálený možno považovať zdravotný stav poškodeného vtedy, ak nemožno predpokladať zásadné zmeny tohto zdravotného stavu spôsobeného škodovou udalosťou (rozsudok NS SR sp.zn. 3Cdo/66/2018), a to bez ohľadu na absolvovanie prípadných ďalších vyšetrení alebo lekárskeho zákroku po uvedenom období, ak tieto neboli spôsobilé prívodiť zásadnú zmenu zdravotného stavu žalobkyne.

19. Znalec MUDr. Burda v znaleckom posudku č. 17/2013, ktorým na základe stanoviska konzultanta –psychiatra H. J. H. B. vykonal bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne podľa položky 255 Prílohy č. 1 k zákonu č. 437/2004 Z.z. o odškodňovaní bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia ako vážne duševné poruchy za zistené následky diagnózy postraumatická stresová porucha F43.1, recidivujúca depresívna porucha ťažšej fázy F33.2, peňažný nárok za ktorý následok je predmetom sporu konštatoval, že „ posudok o sťažení spoločenského uplatnenia je možné zvyčajne vydať po roku od úrazu, alebo v dobe, keď zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený. Dátum vystavenia posudku C. H. H. možno považovať vcelku za dobu, kedy stav žalobkyne bolo možné považovať za ustálený“. Ako dátum ustálenia zdravotného stavu žalobkyne z psychiatrického hľadiska potvrdila obdobie jesene roku 2011- tj čas podania znaleckého posudku Doc. MUDr. Molčányiho 11.10.2011, aj znalkyňa z odvetvia psychiatrie MUDr. Ivica Mitriková Kmečová vo svojej výpovedi na pojednávaní. Svoj záver podložila obsahom zdravotnej dokumentácie žalobkyne, u ktorej bol po úraze žalobkyne od augusta 2011 potvrdený nezmenený stav psychiatrickej diagnózy vzniknutej následkom dopravnej nehody 7.9.2010 - postraumatická stresová porucha F43.1, recidivujúca depresívna porucha ťažšej fázy F33.2..

20. Konkrétny moment ustálenia zdravotného stavu nie je možné určiť všeobecne, pretože tento sa líši v každom individuálnom prípade, a to v závislosti od druhu a rozsahu poškodenia zdravia jedinca, jeho osobnostných predpokladov, fyzického stavu a pod.. Tak znalecký posudok č. 17/2013 MUDr. Burdu i v konaní vypočutá znalkyňa MUDr. Mitriková Kmečová potvrdili, že v posudzovanom prípade rozsah trvalých následkov na zdravotnom stave žalobkyne mohol byť najskôr stanovený po uplynutí doby jedného roka od ukončenia liečby, čomu aj reálne zodpovedal priebeh liečby, keď po ukončení ústavnej liečby na II. Psychiatrickej klinike UNLP 30.8.2011 bola žalobkyňa vedená v ambulantnej starostlivosti H. K. so záverom stav po polytraume, postraumatická stresová porucha F43.1, recidivujúca depresívna porucha ťažšej fázy F33.2. s nezmeneným stavom v čase vyšetrenia v roku 2013. Napokon uvedená diagnóza zakladala aj priznanie invalidity žalobkyne podľa odborného posudku o invalidite zo dňa 11.10.2012, na základe ktorého bola uznaná od 11.10.2012 invalidnou na 50% ako ťažko zdravotne postihnutá osoba pre ťažkú depresiu, miera straty pracovnej schopnosti navýšená o 10% pre následky po zlomenine chrčtice a pravej ramennej kosti. Zhodná diagnóza vyplýva aj z lekárskeho správ H. K. z 12.07.2018 a 25.11.2019. Uvedené potvrdzuje logickosť a správnosť záverov znalcov, že k času podania znaleckého posudku MUDr. Molčányiho bol zdravotný stav žalobkyne ustálený, a bolo možné vykonať ohodnotenie trvalých následkov sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne podľa položky 255 prílohy č. 1 k zákonu č. 437/2004 Z.z., ktorý nárok je predmetom sporu. Pretože k ustáleniu zdravotného stavu žalobkyne a k objektívnej možnosti vypracovať bodové ohodnotenie jej sťaženia spoločenského uplatnenia došlo najskôr k „času podania lekárskeho posudku MUDr.Molčányiho“ t.j. 11.10.2011 a najneskôr k 30.11.2011 (posledný jesenný mesiac roka 2011, vychádzajúc z vyjadrení znalkyne o ustálení zdravotného stavu nepochybne na „jeseň 2011“) v oboch prípadoch viac ako rok od úrazu, dvojročná subjektívna premlčacia lehota na uplatnenie nároku žalobkyne uplynula najneskôr 30.11.2013. Žalobkyňa uplatnila nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia až žalobou doručenou súdu dňa 28. 5. 2015, teda až po márnom uplynutí subjektívnej premlčacej lehoty, preto bola námietka premlčania v tomto konaní vznesená dôvodne. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku I, ktorým súd žalobu zamietol, potvrdil podľa § 387 ods. 1 ako vecne správny.

21. Žalobkyňa mala tiež vedomosť o dôvodoch, pre ktoré žiada v tomto spore priznať odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia a jeho mimoriadne zvýšenie podľa § 5 ods. 5 zákona č. 474/2004 Z.z. z dôvodov hodných osobitného zreteľa, akým je napr. uznanie invalidity, aj zo skôr zmienenej odborného posudku o invalidite zo dňa 11.10.2012. Na základe tohto posudku bola uznaná invalidnou

v rozsahu 50% práve z dôvodu jej psychiatrických diagnóz, z ktorých odvodzuje svoj nárok aj v tomto spore. Následkov na psychickom zdraví v spojitosti s úrazom bez tendencie k zlepšeniu si bola vedomá, dokonca si za ne uplatňovala nároky vo vzťahu k iným orgánom, nebolo tak žiadnych objektívnych prekážok na vyžiadanie lekárskeho posudku podľa zákona č. 474/2004 Z.z., či uplatnenie nároku na súde. V tomto odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 5Cdo/106/2021 (R 25/2024) podľa právnej vety ktorého „poškodený sa o nároku na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia z dôvodu invalidity podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov dozvie najskôr v čase, keď bol oboznámený, že posudkový lekár Sociálnej poisťovne v odbornom posudku o invalidite skonštatoval jeho invaliditu (§ 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov)“.

22. Ako vecne správne potvrdil odvolací súd aj rozhodnutie súdu prvej inštancie o náhrade trov konania medzi žalobkyňou a žalovanými, ktorí bez zreteľa na hodnotenie ich miery úspechu, či neúspechu v spore náhradu trov konania výslovne žiadali nepriznať.

23. Odvolací súd zastávajúc názor o dôvodnosti aplikácie § 257 CSP v spore vzhľadom na okolnosti prípadu a postavenie strán (dôvody uplatnenia nároku, následky na zdraví a živote žalobkyne zavinené hrubým porušením dopravných predpisov žalovaným 1/, za ktoré zodpovedá z titulu poistného vzťahu intervenient, osobné, majetkové pomery), ktoré použitie súd prvej inštancie vylúčil z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, zmenil rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania medzi žalobkyňou a intervenientom.

24. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

25. Vyššie citované zákonné ustanovenie predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods.1 CSP).

26. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax. V zmysle už ustálenej judikatúry nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody. K aplikácii § 257 dochádza aj z aspektov sociálnych a okolností hodné osobitného zreteľa sa v takýchto prípadoch môžu vyskytnúť v akomkoľvek sporovom konaní. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd prihliada na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery všetkých strán sporu a všíma si aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní.

27. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajú buď v dôvodoch na strane sporu alebo v okolnostiach prejednávaneho sporu. V prejednávanej veci dôvody hodné osobitného zreteľa sú dané tak pomerom strán sporu ako aj okolnosťami sporu. Okolnosť významná pre rozhodnutie veci – moment ustálenia zdravotného stavu žalobkyne, bola spornou otázkou, keď napriek znaleckému posúdeniu, ktorým disponovala žalobkyňa, zodpovedanie tejto otázky si vyžadovalo ďalšie odborné vyjadrenie. Nárok žalobkyne zamietnutý pre premĺčanie, preto nemožno považovať od počiatku za zjavne bezúspešný, neúčelný, závislý len on dôkazných prostriedkov v dispozícii strany sporu. Žaloba sa týka preukázateľne negatívnych následkov na zdraví žalobkyne, ktoré utrpela v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou zavinenou žalovaným 1/ závažnejším porušením právnych predpisov. V konaní bolo nesporné, že žalobkyňa utrpela ujmu na zdraví tak závažnú, že ju natrvalo negatívne

ovplyvnila vo všetkých oblastiach jej života. Čo do predmetu sporu, žalobkyňa v období pred úrazom psychiatricky liečená nikdy nebola, v dôsledku tohto následku na zdraví je vyradená z dovtedajšieho pracovného, rodinného a spoločenského života a je poberateľkou invalidného dôchodku 281,60 eur, príjem z pracovného pomeru na kratší pracovný úväzok činí priemerne 900 eur mesačne. Okrem vlastníctva bytu, ktorý obýva, žalobkyňa nedisponuje žiadnym majetkom vyššej hodnoty, lekárske správy potvrdzujú, že je nútená pravidelne vynakladať finančné prostriedky na užívané psychofarmaká. Intervenient je vykonávateľom zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorým bola žalobkyňa ujma na zdraví spôsobená, z titulu výkonu tejto činnosti, ktorá je aj predmetom jeho podnikania, znáša riziko vzniku poistných udalostí, s ktorými je spojená jeho povinnosť na peňažné plnenie vecnej škody i nemajetkovej ujmy. Jeho úspech v spore pri uplatnenej procesnej obrane, bol rovnako ako u žalobkyne závislý na výsledku odborného posúdenia momentu ustálenia zdravotného stavu žalobkyne. Pri zohľadnení osobného, zdravotného, sociálneho statusu žalobkyne, obvyklým výdavkom na úhradu základných životných potrieb, je nepochybné, že intervenient je v neúmerne priaznivejšom postavení vo vzťahu k žalobkyňi. S prihliadnutím na vyššie zmienené okolnosti a charakter sporu, pomery strán, pričom v konaní neboli zistené ani tvrdené žiadne skutočnosti, ktoré by opodstatňovali uvažovať o inom usporiadaní pomerov ako nepriznanie náhrady trov podľa § 257 CSP, odvolací súd pri rešpektovaní zásady spravodlivosti a zohľadnenia sociálneho postavenia strán, (čl.2, č. 6 Základných princípov CSP) zmenil výrok rozhodnutia o náhrade trov medzi žalobkyňou a intervenientom tak, že žiadnej zo strán náhradu trov nepriznal.

28. Zo zhodných dôvodov ako boli uvedené vyššie rozhodol odvolací súd podľa § 257 CSP aj o nepriznaní náhrady trov odvolacieho konania a trov štátu proti procesne neúspešnej žalobkyňi. Pokiaľ aj boli žalovaní a intervenient v odvolacom konaní úspešnou stranou sporu, tak vzhľadom na okolnosti prípadu a postavenie strán (dôvody uplatnenia nároku, následky na zdraví a živote žalobkyne zavinené hrubým porušením dopravných predpisov žalovaným 1/ za ktoré zodpovedá z titulu poistného vzťahu intervenient, osobné, majetkové pomery), ako i procesné stanovisko žalovaných, ktorí sa náhrady trov vzdali, nebola im náhrada trov priznaná.

29. V odvolacom konaní vznikli trovy štátu v sume 53,11 eur spojené s vykonaním znaleckého dokazovania, ktoré boli hradené preddavkovo z prostriedkov štátu s prihliadnutím na osobné pomery žalobkyne. V zhode s §262 ods. 1 CSP v rozhodnutí, ktorým sa končí konanie vo veci samej, odvolací súd rozhodol aj o nároku na náhradu trov štátu. Napriek skutočnosti, že žalobkyňa bola procesne neúspešnou stranou sporu, ktorej by mala vzniknúť povinnosť na náhradu trov štátu, odvolací súd vzhliadol dôvody na aplikáciu § 257 CSP (dôvody uplatnenia nároku, následky na zdraví a živote žalobkyne zavinené hrubým porušením dopravných predpisov žalovaným 1/ za ktoré zodpovedá z titulu poistného vzťahu intervenient, osobné, majetkové pomery ako sú zmienené vyššie), pre ktoré túto náhradu nepriznal. Vychádzajúc zo zásady výkladu procesných noriem (ČL. 3 CSP) a interpretácie práv a povinností strán sporu vznikajúcich v konaní pred súdom (Čl. 4 CSP), keď niet pochyb, že zámerom zákonodarcu nebolo odopretie prístupu k súdu a spravodlivosti osobám, ktoré z rôznych dôvodov nie sú spôsobilé znášať náklady znaleckého dokazovania (Čl. 2 ods. 1,2, ČL. 6 ods. 2, § 253 ods. 2, § 254, § 257 CSP), ktorého vykonanie bolo súdom vyhodnotené ako opodstatnené. Niet dôvodu nevykonať taký výklad zákona pri rozhodovaní o náhrade trov znaleckého dokazovania, ktoré zaťažujú povinnosťou hradiť tieto trovy štát ako garanta fungovania súdnej ochrany v rámci výkonu verejnej moci. Takýto výklad práva rešpektuje tak všeobecné princípy spravodlivosti, ako aj špeciálnu právnu úpravu o poskytovaní znaleckého podľa § 2 ods. 6 zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch, v zmysle ktorého za úhradu znaleckého zodpovedá zadávateľ (v danom spore štát) (Čl. 16 ods. 1 CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).